

Biernaczký Szilárd

(Miért nem lettem nagy magyar költő)

Bár 15 éves koromban bekerültem Sugár Rezső középfokú zeneszerzés kurzusába a Konzervatóriumban, verseket viszont már alig 14 éves koromtól kezdtem írni (több tucat zsenge sárgul valahol a papírjaim között). Mivel nem a zenei gimnáziumban, hanem az újpesti Könyvesben tanultam általános tárgyakat, így e zsenékből néhány a mindössze négy számot megért Könyves Újság stencilezett oldalain látott napvilágot. A késztetést természetesen olvasmányok adták, hiszen hála az akkori alapfokú oktatásnak, kortársaimhoz hasonlóan, már az első elemi vége felé falni kezdtem az ifjúsági irodalmat, majd apám többezres könyvtárából mazsoláztam. Ami a költészetet illeti, a legnagyobb hatást Vörösmarty és Arany mellett a nyugatos költők tették rám, mindenekelőtt Ady, és még inkább Szabó Lőrinc. De idővel a korabeli élőket (Juhász Ferenc, Váci Mihály, Simon István, Garay Gábor stb.) is olvastam. Apám látva kamasz fia buzgólkodását, miszerint *nagy magyar költőnek* készül, írt számomra egy 200 oldal terjedelmű verstant, így még hindu versmértékekkel is megpróbálkoztam. Verseim téma szempontjából három forrásból táplálkoztak: rengeteg szerelmes verset írtam, másrészt az olvasmányélményeim igyekeztem költeményekké átformálni. Így született meg a *Történelmi képek* c. ciklus néhány darabja. Végül zeneszerzés-tanulmányaim is témákat adtak, több versezet született zenei élményeimet megfogalmazandó. De végleges, évtizedekre való elhallgatásom egyik fő oka is a zenei versekből keletkezett. Sugár Rezső mester biztatására elküldtem e verseket Kodálynak, aki azonban nem válaszolt (ezen Sugár maga is csodálkozott, azt állította, egyébként Kodály tanítványa volt, egykori mestere válaszolni szokott az ilyen levelekre)... Mindehhez hozzájött még a Kortárs elutasító válasza, illetve az, hogy az Új Írás válasza sem méltatott. Így a verses önkifejezés eme kísérletei az íróasztal fiókjában maradtak hosszú évtizedekre. Szerelmes verseken kívül (egy életen át, nemritkán csak afféle epekedő trubadúr módjára foglalva dalokba érzéseimet) házi használatra még ún. családi verseket írtam szeretteimnek címezve, és néha úti élményeimnek (Eger, Visegrád, Olaszország) is hangot adtam... Kodolányi regényét, a *Julianus barátot* elsős gimnazistaként olvastam, többször is újra fellapozva elragadó részleteket, és e gyönyörű szép magyarságélmény végül versírásra késztetett... Egy tizenhat éves gimnazista fiú sorai olvashatók itt.

Magna Hungaria

Julianus barát emlékére

Kodolányi Jánosnak

Déli tüzét leszórta már a nap, lassan megállt,
s a fény szétterült a poros országút hosszú hátán.
Egy sovány ember bandukolt imádva magában.
– Én Uram! Rongyos szolgád ma segélő karod dicsérve áld! –
suttogott a csendben.

Elült a por, s az elmúlt három év szenvedése
halk imaként rebbant ki bánatos tekintetéből,
körötte pusztai virágként kinyílt a csend is,
a reményt a rég-poros kolostori könyvek bús meséje
zúgta még, s döbbsenten

frátertársa lázas nagy szemét, két jegenyenyár
közt nyugvó testét látta... a gvárdián öreg álmát
szétszórta a szél... és a Magna Hungaria zúgva
felnyílt... bordái közt könnyes öröm lihegett, ha a halál
reccsent is feketén.

Szétdobált könyvekből kibúvó torz óriások
morgó szavát hallotta, s öreg eszmék intéseit,
az őshaza zord csikósát gyűrt fehér gatyában
látta felé rohanni, s már elhulltak tőle a gyászok,
fényből kifutó rém:

az elhagyott barát lázas búcsúja s a gyermek,
a tegnapi gyermek hívó magyar szava ölelte
őt, seb volt az, s ez nagy öröm... akkor a földön ült,
vásáros csörgött, s tevehajcsár üvöltött, mert megrekedtek,
...már hullt s tépett az ősz...

– Merrül jövel? – hallotta, s zihálva vetette magát
a gyümölcsöt majszoló kisfiú után, átszaladt
a vásártéren... a gyermek egy kunyhóban tűnt el.
Megtorpant, mint aki ősi búcsút visszaintve vad jövőbe lát!
...s a régi hegedős

ámán csontokból kilobbanó sápadt éneke
hullt szét a sárban... Türelmetlenül állt ott egyedül,
és belépett... ráncos öreg ember ült a padkán,
jöttén nem csodálkozott. Régi búcsú jaja nem méreg e
megroskadt vén kunyhó

füstös emlékeinek? ... halkan leült a földre,
s a kisfiú felkacagva ugrott az ölébe már...
– Mü üsseink nem ily rongyosan járottak ám – szólt
huncutul a padka felől, a csöndben kevés parázs dőlt le
a kövekre, és jó

hosszan végignyúlt a vándor a fonnyadt gallyakon,
míg csikóskorát idézte a ráncos vén öreg...
és a halk vándor mellett ott feküdt a gyermek is...
az út ott volt előtte, magyeri föld hívta őt: nagy halom
por és szétfutó dombok.

– Menj föl jó három napt egyenöst! – hallotta egyre
a ráncos gatyás magyart. Száraz torokkal ment tovább,
majd futni kezdett kétségbeesve, mert hátha „nincs”...
tágra nyílt szemekkel rábámult a szétcsorgó fellegekre,
s a felfutó dombok

egyikén aludt bénán és síró félelemmel...
vidám barna fiúkat álmodott fehér gatyában,
s a puszta rikoltó szavát remegve ölelte
meg-megránduló keze, majd a kibomlott lomha reggel
port hintett szemébe,

...s futott a domboldalon, hörögve, vakon keresett
valamit... lent az Ityl hömpölygött átkozódva...
túl vad barna fiúk... felüvöltve állt ott,
majd zokogva indult el a folyó felé, az ősi nyelvet
sodorta felé a szél zenéje...

(Újpest, 1960. január – augusztus 19.
– apró igazítás: Érd, 2019. május 21.)